

FÖRFATTARCENTRUM RIKS

Verksamhetsberättelse 2024

OM FÖRFATTARCENTRUM RIKS

Författarcentrum grundades 1967 och är en politiskt och religiöst obunden ideell förening för yrkesverksamma författare. Från starten har verksamheten haft som målsättning att skapa vidgade kontakter mellan författarna och allmänheten, föra ut litteraturen i samhället och slå vakt om åsikts- och yttrandefriheten. Vi vill förbättra författares arbetsmöjligheter och verka för en breddning av kulturutbudet genom samverkan med olika aktörer i samhället, som till exempel bibliotek, skolor, arbetsplatser samt organisationer och enskilda inom folkbildning och kultur.

Under 1970-talet bildades fyra föreningar: Författarcentrum Norr, Författarcentrum Syd, Författarcentrum Väst och Författarcentrum Öst. Författarcentrum har därmed en lång erfarenhet av att bredda kulturlivet och föra ut litteraturen i hela landet.

Varje år förmedlar vår författarförmedling närmare tretusen uppdrag till författare runt om i landet. Regionerna i Författarcentrum samarbetar genom riksstyrelsen kring gemensamma frågor såsom fördelningen av det årliga anslaget från Kulturrådet, kvalitetssäkring av författarförmedlingen, utveckling av hemsidan samt övergripande policyfrågor och författares arbetsvillkor.

Bild från samtalet Våga boka författare som Författarcentrum arrangerade på årets Bokmässan i Göteborg.

Förutom att fungera som en paraplyorganisation som håller i regionernas gemensamma intressefrågor, delar Författarcentrum Riks varje år monter med Sveriges författarförbund på Bokmässan och är medarrangörer av Litteraturscenen. Arbetet i 2024 års riksstyrelse i Författarcentrum Riks leddes av ordförande Martin Engberg. Styrelsen består av ordföranden från de fyra regionala styrelserna. På Riks årsmöte i april representeras varje region av tre ombud som utses på respektive regions årsmöte.

Intresset för att bli medlem i våra föreningar är stabilt. Antalet nya medlemmar ökar. I dag är över tvåtusen författare medlem i någon av Författarcentrums regionala medlemsorganisationer.

Författarcentrums målsättningar är att:

- Föra ut litteraturen i samhället, slå vakt om åsikts- och yttrandefriheten och förbättra författares arbetsmöjligheter.
- Öka kontakten mellan författare och allmänheten och verka för en breddning av kulturlivet.
- Samverka med kommunala, regionala och statliga organ, bibliotek, skolor, föreningar, övriga centrumbildningar, organisationer och enskilda inom folkbildning och kultur.

Verksamhetsåret 2024

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Trots att året inleddes med en sänkning av stödet från Statens Kulturråd på ca 5% har även 2024 varit ett aktivt år för Författarcentrum på riksplanet. Kanske rentutav på grund av detta. Tillsammans med övriga centrumbildningar inom de andra konstområdena (som också drabbades av en sänkning i samma storlek) har ett arbete påbörjats med syfte att stärka och värna om vårt stöd, och för att bidragsgivarna ska få upp ögonen för den viktiga länk vi utgöra mellan författarna och uppdragen. Liksom de andra centrumbildningarna, är författarcentrum en rikstäckande infrastruktur som bidrar till att det finns ett riktigt litteraturliv också lokalt, utanför storstäderna. Lägg där till alla litteraturprojekt som våra regioner driver – och som aldrig kunnat åstadkommas ifall vi inte haft grundstödet från Kulturrådet – ja, då blir det sammantaget en imponerande bild av Författarcentrums verksamhet.

Inom Författarcentrum har det under 2024 rått ett utmärkt samarbetsklimat. Vi tycker inte alltid lika, men i de fall åsikterna skiljer sig åt har vi kunnat diskutera detta på ett konstruktivt sätt. I mina ögon framstår den gemensamma dag som vi försöker ha årligen – och där förtroendevalda och personal kan mötas – som en viktig komponent för att bygga och bibehålla en god relation inom styrelsen, och mellan regionerna. Riks har i år haft tio protokollförda möten, utöver årsmöte och ett extra insatt årsmöte. Förutom att hålla igång den kontinuerliga verksamheten utgör Riks styrelse en knutpunkt där regionerna kan ta stöd av varandra, och få inspiration och input av varandras projekt och verksamheter.

När det blir dags för mig att lämna över ordförandeklubban på årsstämman 2025 till min efterträdare, kommer det att vara till en engagerad förening där det råder ett gott samarbetsklimat, och som sammantaget åstadkommer fler litterära aktiviteter och förmedlade uppdrag än vad om borde vara möjligt, sett till de relativt små summor vi kostar samhället.

Martin Engberg

Ordförande, Författarcentrum Riks

Förmedlingen – nationella resultat

Författarcentrum har för närvarande drygt tvåtusen medlemmar. 2023 innebar en toppnotering med 2968 förmedlade besök vilket var det högsta antalet registrerade bokningar hos Författarcentrum sedan

förmedlingen startades 1999. Även 2024 var ett stabilt år sett till bokningar. Slutsumman landade på 2899 bokningar, medan den omsättning detta genererade blev ca 32 miljoner, jämfört med 2023 års ca 28,5 miljoner. Under 2023 har arvodesrekommendationerna höjts, vilket eventuellt återspeglas i att antalet bokningar minskat (ytterst) marginellt, medan omsättningen ökat. Med tanke på det kärva kulturklimatet med strama kulturbudgetar runtom i landet måste dessa siffror sägas visa att efterfrågan på författarbesök fortsatt är stark, och att vår förmedling utgör en oumbärlig instans när det kommer till att förmedla arbetstillfällen till författare. Framtiden får utvisa ifall vi kommer att kunna bibehålla denna nivå av bokningarna, eller ifall det finns en eftersläpning som gör att vi framöver kommer att se en långsam strypning av antalet författarbesök.

Årsmöte och extrainsatt årsmöte med stadgeändringar

Författarcentrum Riks årsmöte hölls i Malmö, i Författarcentrum Syds lokaler i Mazettihuset på Friisgatan, den 20 april 2024. Utöver de ordinarie årsmötespunkterna bekräftades de nya stadgarna från 2023 i en andra omgång, bortsett från §3.2 och §5.1 som rör medlemsinval av nya medlemmar där Författarcentrum Riks styrelse föreslog alternativa formuleringar. Den nya §3.2 ersatte en tidigare skrivelse om debutantmedlemskap med en formulering som möjliggör fullt medlemskap för personer som endast gett ut en bok, men ”därutöver kan uppvisa övrig litterär verksamhet av övertygande kvalitet”. §5.1 rörde inrättandet av en gemensam invalsnämnd för Författarcentrum. Ursprungligen skulle invalet – enligt de nya stadgarna – avgöras av Författarcentrum Riks styrelse. I den nya formuleringen av §5.1 avgörs invalet även i fortsättningen av den region den sökande önskar att bli medlem i. ”Dock biträdes den regionala styrelsen i sådana ärenden av en invalsnämnd med representanter från alla fyra regionala författarcentrum.” Efter att farhågor och invändningar luftats runt de nya skrivningarna (och stadgarna i sig) bekräftade årsmötet enhälligt de nya stadgarna i en andra omgång, samt paragraf §3.2 och §5.1 i en först. Ett extra insatt årsmöte hölls därefter digitalt den 19 september 2024. På det antogs §3.2 och §5.1 i en andra omgång, varvid dessa trädde i kraft. På samma möte antogs också justeringar av paragraf §6 och §7 gällande utträde ur Författarcentrum, för att dessa ska stämma överens med de paragrafer som gäller inval. Dessa behöver tas i en andra omgång på det ordinarie årsmötet 2025 för att gälla.

Gemensam dag för Författarcentrum 2024

Den 19 april, dagen före årsmötet, hölls en gemensam dag i Malmö för personal och Författarcentrum Riks förtroendevalda. Dagen påbörjades med lunch i Syds lokaler. Därefter följde en eftermiddag med möten där vi sammanstrålade i olika konstellationer. Först i två parallella möten där personal möttes i det ena, och Riks styrelse i det andra. Efter en fikapaus gjordes en ny uppdelning, där förmedlarna sågs för sig, och övriga mötesdeltagare presenterade sina pågående projekt i de olika regionerna, samt

utbytte idéer och erfarenheter. Dagen övergick sedan i mingel med vin och chips under vilket några av de ombud som skulle representera sina regioner på årsmötet anslöt inför middagen på Grand.

Syftet med dagen var att träffas över regionerna, utbyta idéer och erfarenheter, och att personalen på de olika kontoren skulle få en möjlighet att diskutera sin arbetssituation med kollegor från andra regioner. Den gemensamma dagen ger oss bättre koll på vilka våra kollegor är inom Författarcentrum och hjälper till att upprätthålla ett gott samarbetsklimat. Vidare är den gemensamma dagen tänkt att vara ett forum där frågor som rör Författarcentrums verksamhet i stort kan lyftas och nya idéer väckas. Den gemensamma dagen får i alla dessa aspekter anses ha varit högst lyckad, och upplevdes av flera som mer välmatad än vad schemat möjligen kan ge sken av.

Bokmässan

På årets Bokmessa i Göteborg delade vi som vanligt monter med Författarförbundet. Sedan förra året står Författarförbundet för arrangerandet av scenprogrammet medan Författarcentrum får fyra egna slottider att programlägga. I år rörde det sig om i praktiken sex egna punkter för Författarcentrum, samt ett par programpunkter, där vi samarbetade med Författarförbundet, och en där även Översättarcentrum medverkade som arrangör. De programpunkter FC stod för utgjorde en serie med den samlande rubriken "Våga!" – Våga folkbildning, Våga poesi, Våga boka författare, Våga normkritik samt Våga skolbibliotek. Samtliga av dessa programpunkter rörde på olika sätt litteraturens roll i samhället. Den sjätte programpunkten på söndagen presenterade Författarcentrums lektörstjänster. Samarbetet med Översättarcentrum rörde ett samtal med rubriken "De små förlagens betydelse för den översatta litteraturen", och modererades av Riks ordförande. Utöver det medverkade Västs ordförande Hanna Jedvik som en representant för Författarcentrum i ett samtal om läslistor och kanon, som arrangerades av Författarförbundet.

Kostnaderna för årets bokmessa blev betydligt lägre än 2023, främst tack vara att samtliga ordföranden i stor utsträckning tog på sig arbetsuppgifter inom ramen för sina uppdrag. Vi höll också nere kostnaderna genom att återanvända samma layout på väggen som föregående år, samt baxade dit en egen soffa istället för att hyra fåtöljer.

Riks Lobbyverksamhet

Ett antal insatser har gjorts under året för att lyfta Författarcentrums frågor i offentligheten, och för att formulera strategier för hur vi på bästa sätt kan upplysa bidragsgivare och politiker om vilken

Kulturjournalisten Vesna Prekopovic och Författarcentrum Västs ordförande Hanna Jedvik i samtal om läslistor på Bokmässan i Göteborg

betydande infrastruktur Författarcentrum utgör för att föra ut litteraturen i samhället, förmedla arbetstillfällen till våra författare, samt erbjuda kompetensutveckling för våra medlemmar. Under våren publicerade Författarcentrum Riks tre opinionsartiklar. Den 27 januari argumenterade Riks ordförande i Dagens Nyheter för att resurser borde läggas på författarbesök istället för läslistor. Den 21 mars framfördes ordförande ett liknande argument i Göteborgs Posten: lägg pengarna på den litterära infrastrukturen, och värna läslusten mot förbudstendensen av kontroversiella ämnen. Den 23 maj återkom Författarcentrum en tredje gång med en argumentation utifrån samma linje: lägg inte pengar på en kulturkanon, lägg dem på det som i praktiken ger en grund för bildning och väcker läslust. Vilket också var ett argument för att författarbesöket behöver större resurser. Denna gång var artikeln undertecknade både av Riks och Västs ordförande.

Under första halvan av året har vi också haft möten med Riks lobbygrupp (som består av riks ordförande, Andreas Palmaer (öst), Hanna Jedvik (väst), Gabriella Håkansson (syd) samt Josefin Şilan Karlsson (norr)). Här har ytterligare möjliga debattämnen diskuterats, men också övergripande strategier för hur Författarcentrum kan verka för att stärka sina frågor, och hur vi bör agera inför valet 2026. Dock har ordförandes engagemang när det gäller lobbyfrågan under hösten främst upptagits av den lobbyverksamhet flera av centrumbildningarna ägnar sig åt gemensamt.

12 september var centrumbildningarna inbjudna till Kulturrådet för ett rundabordssamtal. På mötet informerades vi om att Kulturrådet nu kommer att öppna upp för att regionala kontor själva ska kunna söka som centrumbildning från Kulturrådet, utan att gå via en riksorganisation. Från centrumbildningarnas håll uttryckte vi att detta är högst problematiskt, inte minst med tanke på att vi är flera centrumbildningar som skapat riksorganisationer för att Kulturrådet tidigare krävt att det endast ska vara en organisation per konstområde. Ytterligare två mindre förändringar av stödet togs upp: ett som rörde ett förtydligande angående arbetsförmedlande insatser, samt att hela budgeten ska tas med i ansökan. Centrumbildningarna är kritiska till att avgörande förändringar görs av stödet utan att en dialog förs med oss som är berörda. Det finns också kritik mot att en organisation som inte utför arbetsförmedlande insatser, utan enbart tillhandahåller verkstäder åt sina medlemmar, har släppts in i stödet. Detta uppfattas av centrumbildningarna som en uppluckring av stödets syfte.

Ett resultat av mötet har blivit att centrumbildningarnas gemensamma lobbyverksamhet har intensifierats. En konsultfirma, Noi PR, har anlåtats för att hjälpa centrumbildningarna att formulera en bra strategi för politisk påverkan. Syftet med kampanjen, förutom att skapa uppmärksamhet runt våra frågor, är att det stöd vi idag får från Kulturrådet ska stärkas, gärna med hjälp av pengar från fler departement än enbart kulturdepartementet.

Ett nationellt projekt: Banned Books Week

Riks sökte och beviljades medel för ett nationellt projekt under året för att kunna delta som en del av Banned Books Week. Ett projekt som startade 1982 i USA för att utmärksamma tendens och viljan att förbjuda böcker som tar upp kontroversiella ämnen, inte sällan relaterade till HBTQI+ frågor. I Sverige är det primärt PEN som driver Banned Books Week. I och med projektmedlen kunde även Författarcentrum vara med och uppmärksamma BBWs frågor genom 26 subventionerade författarbesök (på skolor, bibliotek och en festival), ett tillfälle med shared reading och tre samtal, varav ett på Bokmässan. Pengarna söktes av Riks, men projektet utfördes av regionerna som tog del av medlen i den utsträckning de förmådde att använda dem. Att FC Riks ansöker om projektmedel får anses vara ett undantag från regeln, eftersom det finns en önskan om att Riks inte ska konkurrera med regionerna om medlen, där också den främsta kompetensen för att driva projekt finns. Detta var dock ett upplägg som fungerade vid just detta tillfälle.

Digital kampanj

Under hösten gjorde vi en digital kampanj som spreds i sociala medier med start 21 september och pågick ca 14 dagar. Kampanjen frontades av ordförande i respektive region och gick under rubriken ”Alla har rätt till ett författarbesök” och riktade sig till potentiella bokare.

Styrelsens sammansättning under året

Riks styrelse består av Riks ordförande och en representant från varje regionstyrelse med valda suppleanter. Styrelsen hade tio protokollförda möten under 2024.

Styrelsen bestod i början av året och innan regionernas respektive årsmöten av:

Martin Engberg, ordförande i Författarcentrum Riks

Elin Grelsson, ordförande i Författarcentrum Norr, suppleant Felicia Welanders, adjungerad suppleant Maria Broberg

Hanna Jedvik, ordförande i Författarcentrum Väst, suppleant Kerstin Lundberg Hahn

Erik Hirschfeld, ordförande i Författarcentrum Syd, suppleanter har Joke Guns samt Boris Zetterlund varit.

Andreas Palmaer, ordförande i Författarcentrum Öst suppleant, Magnus Ljunggren

Efter regionernas respektive årsmöten bestod styrelsen av:

Martin Engberg, ordförande i Författarcentrum Riks

Josefin Şılan Karlsson, ordförande i Författarcentrum Norr, suppleant Maria Broberg

Hanna Jedvik, ordförande i Författarcentrum Väst, suppleant Johan Nilsson

Karin Salmson, ordförande i Författarcentrum Syd, suppleanter Anna Maris och Boris Zetterlund

Magnus Ljunggren, ordförande i Författarcentrum Öst, suppleant Andreas Palmaer

Revisorer

Revisorerna valdes på årsmötet 2024. Auktoriserad revisor: Nawras Hussein, Resursgruppen Malmö.

Medlemsrevisorer 2025: Magnus Ottelid (omval), suppleant Torill Kornfeldt

Medlemmar

Medlemmar i Författarcentrum Riks är de regionala föreningarna Författarcentrum Norr, Författarcentrum Väst, Författarcentrum Syd och Författarcentrum Öst. Tillsammans representerade de fyra föreningarna ca 2080 enskilda medlemmar under 2024.

Kansli

Ylva Stockelberg har varit kanslist, ansvarig för Författarcentrum Riks ekonomiadministration tillsammans med Prokab Ekonomi och Revision i Malmö. Thomas Skuja ansvarade för den gemensamma redovisningen till Kulturrådet på våren och för den gemensamma ansökan på hösten. Jacob Åkerström och Hedvig van Berlekom ansvarade för driften och den fortsatta utvecklingen av hemsidan och Författarförmedlingens databas.

Samverkan

Utöver samarbetet med Sveriges Författarförbund runt Bokmässan, har det på riksplanet varit ett tätt samarbete med övriga centrumbildningar. Inte minst på grund av att den osthyvling som skedde av bidraget till centrumbildningarna i början av året, vilket gav en sänkning på nästan 5% för de flesta av organisationerna. Detta har påskyndat ett arbete med att belysa för bidragsgivare vilka oumbärliga insatser centrumbildningarna gör på kulturområdet, och ett långsiktigt lobbyarbete för att få upp stödet till våra respektive kärnverksamheter. Utöver det har samtal – och kontakter – i mindre skala också förekommit på Riksnivå, t.ex. med Översättarcentrum och Svenska PEN.

Martin Engberg

Ordförande Författarcentrum Riks

Signature:

Email: engberg.martin@gmail.com

Josefin Şilan Karlsson

Författarcentrum Norr

Signature:
Josefin Şilan Karlsson (Feb 18, 2025 16:23 GMT+1)

Email: kontakt@jskordochbild.se

Hanna Jedvik

Författarcentrum Väst

Signature:
Hanna Klara Jedvik (Feb 19, 2025 18:28 GMT+1)

Email: hanna.jedvik@gmail.com

Karin Salmson

Författarcentrum Syd

Signature:
Karin Salmson (Feb 17, 2025 17:01 GMT+1)

Email: ordforande@fcsyd.se

Magnus Ljunggren

Författarcentrum Öst

Signature:
Magnus Ljunggren (Feb 17, 2025 13:57 GMT+1)

Email: ml@magnusljunggren.se

Verksamhetsberättelse Riks 2024

Final Audit Report

2025-02-19

Created:	2025-02-17
By:	Martin Engberg (engberg.martin@gmail.com)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAR2Ield-8ZyZoZk6J-4MW5y1BqDHyi2CG

History

- Document created by Martin Engberg (engberg.martin@gmail.com)
2025-02-17 - 12:46:30 PM GMT
- Document emailed to Magnus Ljunggren (ml@magnusljunggren.se) for signature
2025-02-17 - 12:46:36 PM GMT
- Document emailed to kontakt@jskordochbild.se for signature
2025-02-17 - 12:46:36 PM GMT
- Document emailed to hanna.jedvik@gmail.com for signature
2025-02-17 - 12:46:36 PM GMT
- Document emailed to ordforande@fcsyd.se for signature
2025-02-17 - 12:46:36 PM GMT
- Document emailed to Martin Engberg (engberg.martin@gmail.com) for signature
2025-02-17 - 12:46:37 PM GMT
- Document e-signed by Martin Engberg (engberg.martin@gmail.com)
Signature Date: 2025-02-17 - 12:46:59 PM GMT - Time Source: server
- Email viewed by Magnus Ljunggren (ml@magnusljunggren.se)
2025-02-17 - 12:56:14 PM GMT
- Document e-signed by Magnus Ljunggren (ml@magnusljunggren.se)
Signature Date: 2025-02-17 - 12:57:05 PM GMT - Time Source: server
- Email viewed by ordforande@fcsyd.se
2025-02-17 - 4:00:51 PM GMT
- Signer ordforande@fcsyd.se entered name at signing as Karin Salmson
2025-02-17 - 4:01:25 PM GMT

 Document e-signed by Karin Salmson (ordforande@fcsyd.se)

Signature Date: 2025-02-17 - 4:01:27 PM GMT - Time Source: server

 Email viewed by kontakt@jskordochbild.se

2025-02-18 - 3:22:35 PM GMT

 Signer kontakt@jskordochbild.se entered name at signing as Josefin Sïlan Karlsson

2025-02-18 - 3:23:26 PM GMT

 Document e-signed by Josefin Sïlan Karlsson (kontakt@jskordochbild.se)

Signature Date: 2025-02-18 - 3:23:28 PM GMT - Time Source: server

 Email viewed by hanna.jedvik@gmail.com

2025-02-19 - 5:28:03 PM GMT

 Signer hanna.jedvik@gmail.com entered name at signing as Hanna Klara Jedvik

2025-02-19 - 5:28:29 PM GMT

 Document e-signed by Hanna Klara Jedvik (hanna.jedvik@gmail.com)

Signature Date: 2025-02-19 - 5:28:31 PM GMT - Time Source: server

 Agreement completed.

2025-02-19 - 5:28:31 PM GMT